

Juryrapport NRO-verbindingprijs voor leraren (NRO-onderwijsprijs) 2017

De NRO-verbindingprijs voor leraren, de NRO-onderwijsprijs, daagt leraren en andere onderwijsprofessionals uit om inzichten uit wetenschappelijk onderzoek te gebruiken binnen hun school. Leraren die dit op innovatieve en doeltreffende manier doen, konden zich dit jaar aanmelden voor de tweede editie van de prijs. De 12 inzendingen voor de onderwijsprijs zijn met veel genoegen door de jury gelezen en besproken. De jury is onder de indruk van de kwaliteit van de inzendingen en ziet de deelnemers als inspirerende voorbeelden voor collega's uit het onderwijs. Maar ook voor onderzoekers vormen deze professionals een inspiratiebron. Daar waar de praktijk en de theorie elkaar opzoeken ontstaan krachtige leeromgevingen, zoveel wordt duidelijk! Wat de jury heeft getroffen, is dat de inzenders de wetenschap gebruiken om creatieve oplossingen te vinden voor relevante, actuele en vaak complexe vraagstukken. Deze leraren werken met passie aan onderwijs dat motiveert, dat voorbereidt op de wereld van morgen en dat recht doet aan de vaak diverse achtergronden, interesses en kwaliteiten van hun leerlingen. De meeste inzendingen zijn afkomstig uit het voortgezet- en basisonderwijs, maar de jury is blij dat ook het MBO vertegenwoordigd is.

De jury heeft drie projecten genomineerd. De jury heeft gekeken naar de manier waarop de onderwijsprofessional inzichten uit wetenschappelijk onderzoek vertaalt naar de lespraktijk, naar de impact binnen en buiten de school, naar inspiratie die uitgaat van deze praktijk voor andere onderwijsprofessionals en naar de kwaliteit en de relevantie van het wetenschappelijk onderzoek. Hoewel veel inzendingen speciale aandacht verdienen, heeft de jury de drie genomineerden en de uiteindelijke winnaar unaniem geselecteerd.

Van harte stelt de jury de genomineerden voor de NRO-verbindingprijs voor leraren 2017 voor, in alfabetische volgorde:

Mila Bosman (Hout- en Meubileringscollege (HMC), Rotterdam) – Atelier: Maken en leren in een makerspace

In 2016 zijn de eerstejaarsleerlingen van de opleiding Interieuradvies op het Hout- en Meubileringscollege in Rotterdam gestart met een experiment, waarbij (een deel van) het onderwijs wordt aangeboden in een nieuwe onderwijsvorm: het Atelier. Het Atelier is gebaseerd op het principe van makerspace; een plek waar makers samenkomen om te creëren, te leren, te innoveren en te ontdekken. Binnen het Atelier wordt er vakoverstijgend gewerkt. Het doel van het Atelier is het ontwikkelen van kennis en vaardigheden (competenties) die ondersteunend zijn aan het vak Interieuradvies. Mila Bosman maakt deel uit van het ontwikkelteam en analyseerde en evalueerde het initiatief.

De jury is onder de indruk van de manier waarop het betrokken team van 12 docenten dit onderwijsontwerp heeft neergezet. De uitstekende interdisciplinaire samenwerking tussen de docenten (en leerlingen), zowel in de ontwikkeling als in de uitvoering van Atelier, biedt wat de jury betreft een verklaring voor het succes van het werken met het concept 'makerspace' binnen het HMC. Atelier inspireert de betrokken docenten, maar mist ook zijn uitwerking op de leerlingen niet. Het draagt bij aan een sterkere betrokkenheid en motivatie. Een tweede sterk punt is volgens de jury de actieve en onderzoekende houding die Mila Bosman en haar team aan de dag leggen. Praktijk en theorie worden consequent en op gedegen wijze aan elkaar verbonden. Wat de jury opviel - en dat is wellicht kenmerkend binnen het mbo - is dat er eerst iets concreets is opgezet en dat dit daarna wetenschappelijk onderbouwd is. Het is mooi om te zien dat die stap van wetenschappelijke toetsing binnen het mbo meer en meer plaatsvindt.

Lars Goertzen (OBS De Droomboom, Heerlen) – Missie naar Mars. Een interactief en innovatief leerarrangement waarbij wereldoriëntatie en talentontwikkeling samenkomen.

Binnen het interactieve leerarrangement Missie naar Mars krijgen de leerlingen van groep 8 van OBS De Droomboom de opdracht om Mars te koloniseren. Door middel van quests gaan leerlingen aan de slag met onderzoekend en ontwerpnd leren. Dit leerarrangement fungeert als vliegwiel om zowel te werken aan wereldoriëntatie als aan samenwerking en talentontwikkeling. Onder begeleiding van de leerkracht brengen de leerlingen de ontwikkeling van kennis, houdingen en vaardigheden binnen een digitaal portfolio in beeld.

Lars Goertzen is wat de jury betreft een mooi voorbeeld van een leerkracht die niet monodisciplinair lesgeeft, maar vakinhouden op inspirerende wijze met elkaar verbindt. Hij heeft het geven van feedback op een goede - wetenschappelijk onderbouwde - manier verwerkt in zijn project. Ook hedendaagse techniek zoals een digitaal portfolio, robotica, 3D-printen worden op een zinvolle, visueel aantrekkelijke en goed onderbouwde manier ingezet. De jury prijst Lars Goertzen om de constructieve manier waarop hij nadenkt over wat leerlingen nodig hebben in een veranderende en complexe maatschappij. Het door Goertzen ontwikkelde leerarrangement wordt inmiddels in meerdere groepen binnen De Droomboom ingezet, en ook andere scholen zijn geïnteresseerd. De jury juicht het toe dat deze Missie naar Mars zich meer en meer uitbreidt.

Christiaan Veldman en Kiki Varekamp (Wolfert Tweetalig, Rotterdam) – Identiteit en geschiedenisonderwijs op de tweetalige en multiculturele school. Onderzoek naar de zelfbenoemde identiteit van leerlingen en het verband met hun keuze van historische thema's.

Erkenning van de persoonlijke identiteit van leerlingen is nodig om te komen tot hoogwaardig geschiedenisonderwijs (Barton, 2009). Geschiedenisdocenten Veldman en Varekamp namen dit gegeven als basis voor de ontwikkeling van twee kennismakingslessen geschiedenis voor leerlingen van het Wolfert Tweetalig. Met de 'Circles of Proximity Task' brengen de leerlingen historische thema's of gebeurtenissen in kaart die het dichtst bij hen staan. Met een korte vragenlijst lichten de leerlingen daarna hun voorkeuren toe. Ook ordent de klas de thema's op een tijdlijn en op de wereldkaart. De uitkomsten van dit leerlingenonderzoek worden hierna gebruikt om vervolglesen te maken die aansluiten bij de historische interesses en vragen van leerlingen.

De jury is onder de indruk van de wijze waarop Veldman en Varekamp praktijk en (actie)onderzoek samenbrengen. Dit duo neemt de relatie tussen de achtergrond en identiteit van leerlingen en hun historische interesses op simpele doch doeltreffende wijze onder de loep. Dat biedt de docenten inspiratie en inzicht om hun geschiedenisonderwijs aantrekkelijker en relevanter te maken. De jury stelt vast dat leerlingen zich in toenemende mate betrokken voelen bij het vak door deze aandacht voor hun eigen identiteit en die van hun medeleerlingen. Veldman en Varekamp ontwikkelden een belangwekkend en relevant concept om historisch engagement te stimuleren. De ontwikkelaars werken aan een duurzame integratie van het initiatief in hun onderbouwcurriculum. Ze hebben ook contact gelegd met de Rotterdamse Stichting Gedeeld Verleden Gezamenlijke Toekomst, en ontwerpen een workshop voor geschiedenisdocenten om zo het concept landelijk in te kunnen zetten.

Vanzelfsprekend zal de jury de genomineerde programma's en projecten met interesse blijven volgen.

De winnaar van de NRO-verbindingsprijs voor leraren 2017

Drie uiteenlopende projecten, van elk hoge kwaliteit, waarvan er uiteindelijk slechts één bekroond kan worden. Met groot genoegen maakt de jury de winnaar van de NRO-verbindingsprijs voor leraren bekend:

Christiaan Veldman en Kiki Varekamp (Wolfert Tweetalig, Rotterdam) – Identiteit en geschiedenisonderwijs op de tweetalige en multiculturele school. Onderzoek naar de zelfbenoemde identiteit van leerlingen en het verband met hun keuze van historische thema's.

De jury van de NRO-verbindingsprijs voor leraren 2017

- Wilfried Admiraal - hoogleraar onderwijskunde aan de Universiteit Leiden en voorzitter van de VOR
- Liesbeth Breek - docente Frans en onderwijsontwikkelaar Petrus Canisius College Alkmaar, auteur lesmethode Frans en docententrainer
- Henriëtte Maassen van den Brink (voorzitter) – hoogleraar onderwijsconomie Universiteit van Amsterdam en voorzitter van de Onderwijsraad
- Dick van der Wateren - docent natuurkunde en nl&t aan het Eerste Christelijk Lyceum in Haarlem, wetenschapper, auteur en edublogger
- Erna Winter - leerkracht BS Joseph Roosendaal
- Erna de Wolff - docente gezondheidszorg Albeda College Rotterdam, onderwijsontwikkelaar